

OSHO

KNJIGA O SPOZNAJI

Pronađite svoj put
ka slobodi

Leo commerce
Beograd, 2007

Naziv originala:
The Book of understanding
Creating your own path to freedom
OSHO

Naziv knjige:
Knjiga o spoznaji
Pronadite svoj put ka slobodi
OSHO

Copyright © 2006 by Osho International Foundation, Switzerland
Copyright © 2007 za Srbiju ID Leo commerce, Beograd

OSHO je registrovani zaštitni znak Osho Međunarodne organizacije,
koji se koristi uz dozvolu/licencu.
Sva prava su rezervisana. Nijedan deo ove knjige ne može se umnožavati
i prenositi (elektronski, mehanički, fotokopiranjem, snimanjem,
skeniranjem, osim kratkih citata u kritičkim recenzijama ili člancima)
bez prethodno pisane dozvole izdavača.

Urednik:
Nenad Perišić

Prevod:
Ivana Danilović

Lektor i korektor:
Bosiljka Delić

Prelom i korice:
Ateneum

Za izdavača:
Nenad i Sladana Perišić

Izdavač:
ID Leo commerce, Beograd
Plasman:

ID Leo commerce, Beograd
Generala Mihajla Nedeljkovića 65/2
011/227-2077
011/2166-712
011/2166-714
063/507-334

E-mail:
nesaperisic@gmail.com
info@leocommerce.co.yu
www.leocommerce.co.yu

Štampa:
Tuli - Vršac

Tiraž:
1000

ISBN: 86-83909-60-3

Ja ne verujem u religiju. Moj stav je da treba znati, jer to je potpuno druga stvar. Znanje potiče od sumnje, a ne od verovanja. Onog trenutka kada poverujete u nešto, prestali ste da istražujete. Vera je jedna od najgorih stvari koja truje i uništava ljudsku inteligenciju.

Sve religije se zasnivaju na veri; jedino se nauka zasniva na sumnji. A ja bih želeo da i pristup izučavanju religije bude naučni, zasnovan na sumnji, tako da ne moramo da verujemo a da ipak jednog dana možemo da saznamo istinu o vlastitom biću, kao i istinu o celom univerzumu.

SADRŽAJ

Uvod	9
<i>Nova duhovnost 21. veka:</i>	
<i>U vidu pobune pojedinca a ne političke revolucije</i>	
Ovozemaljsko nasuprot onostranom	
Razumevanje velike podele	15
<i>Zorba-Buda: susret zemlje i neba</i>	
<i>Telo i duša: kratka istorija religije</i>	
<i>Bogataš, siromah: osvrt na korene siromaštva i pohlepe</i>	
Verovanje nasuprot iskustvu	
Razumeti razliku između znanja i spoznaje	61
<i>Naučeno i urođeno: povratak sopstvenom biću sa kojim smo rođeni</i>	
<i>Spoljašnje i unutrašnje: kako ih spojiti?</i>	
<i>Pametna i mudar: odvezivanje čvorova uma</i>	
Vođa nasuprot sledbeniku	
Spoznati odgovornost prema ličnoj slobodi	111
<i>Pastir i ovca: prestanite da budete marioneta</i>	
<i>Moć i korupcija: poreklo unutrašnje i spoljašnje politike</i>	
<i>Izgubljeno-nađeno: u potrazi za običnošću</i>	
Savest nasuprot svesti	
Spoznati slobodu koju sa sobom nosi odgovornost	155
<i>Dobro i zlo: naučite da živite po svojim zapovestima</i>	
<i>Pravila i odgovornosti: hod po tankom konopcu slobode</i>	
<i>Reakcija i odgovor: sposobnost da izbegnete udarce</i>	
Značenje i značaj	
Od poznatog preko nepoznatog do nepojmljivog	185
<i>Energija i razumevanje: put od požude do ljubavi</i>	
<i>Kamila, lav i dete: razvoj čoveka</i>	
<i>Vertikala i horizontala: put u dubine sadašnjosti</i>	
Pogovor	223
<i>O autoru</i>	
<i>OSHO Međunarodni centar za meditaciju</i>	

UVOD

Nova duhovnost 21. veka

U vidu pobune pojedinca a ne
političke revolucije

Revolucionar je deo političkog sveta; on deluje kroz politiku. On veruje da je promena u društvenoj strukturi dovoljna da bi se promenilo i ljudsko biće.

Pobunjenik je, kako ja označavam taj termin, duhovni fenomen. On deluje potpuno samostalno. Njegov stav je da ako želimo da promenimo društvo, moramo promeniti pojedinca. Društvo samo po sebi ne postoji; ono je samo reč, kao i reč „gomila ljudi“ – ako je tražite, nećete je nigde naći. Gde god da se susretnete sa nekim, susrešćete se sa pojedincem. „Društvo“ je samo zajednički imenilac – samo pojam, a ne stvarnost – bez sadržaja.

Pojedinac ima dušu, mogućnost da se evolutivno razvije, promeni, transformiše. Dakle, razlika je ogromna.

Pobunjenik predstavlja samu suštinu religije. On svetu donosi promenu svesti – a ako se svest promeni, onda će se sigurno i društvena struktura promeniti. Ali obrnut proces je nemoguć, i to su sve revolucije dokazale svojim neuspehom.

Nijedna revolucija do sada nije uspela da promeni ljudska bića; ali mi izgleda nismo svesni te činjenice. Mi i dalje razmišljamo o revoluciji, o promeni društva, o promeni vlade, birokratije, zakona, političkih sistema. Feudalizam, kapitalizam, komunizam, socijalizam, fašizam – svi oni su na svoj način bili revolucionarni sistemi. Svi oni su propali, i to u potpunosti, zato što je čovek ostao isti.

Jedan Gautama Buda, jedan Zaratustra ili Isus – ovi ljudi su pobunjenici. Oni veruju u pojedinca. Ni oni nisu uspeali, ali njihov neuspeh se potpuno razlikuje od neuspeha revolucionara. Revolucionari su isprobali svoju metodologiju u mnogim zemljama, na različite načine, i nisu uspeali. Ali pristup jednog Gautama Bude nije uspeo jer ni-

je ni isproban. Jedan Isus nije uspeo jer su ga Jevreji razapeli a hrišćani sahranili. Njegove ideje nisu isprobane – nije mu čak ni bila data šansa. Pobunjenik još uvek predstavlja neistražen pojam.

Mi moramo biti pobunjenici, ne revolucionari. Revolucionari pripadaju sferi svetovnog; pobunjenici i njihova pobuna su sveti. Revolucionar ne može da bude sam; potrebna mu je gomila, politička partija, vlada. Potrebna mu je moć – a moć kvari čoveka, apsolutna moć potpuno ga iskvari.

Sve revolucionare koji su uspeali da se domognu moći ona je iskvarila. Oni nisu mogli da promene prirodu moći i njene institucije; moć je promenila njih i njihove umove, i uništila ih je. Samo su se imena menjala, ali je društvo ostalo isto.

Ljudska svest nije se razvijala vekovima. Samo je s vremena na vreme neko zasijao – ali isticanje jedne osobe u milion drugih nije pravilo, već je izuzetak. Pošto je ta osoba sama, gomila ne može da je podnese. Njeno postojanje na neki način postaje poniženje; svako njeno prisustvo vređa, jer vam otvara oči, čini da postanete svesni svojih potencijala i svoje budućnosti. I vaš ego je povređen jer niste učinili ništa da se razvijate, da postanete svesniji, da više volite, da budete srećniji, kreativniji, da ne trošite reči uzalud – da stvorite divan svet oko sebe. Niste doprineli svetu; vaše postojanje nije blagoslov, već prokletstvo. Dali ste svetu svoj bes, svoje nasilje, ljubomoru, takmičarski duh, svoju žudnju za moći. Pretvarate ovaj svet u bojno polje; vi ste krvožedni, i činite da se i drugi tako osećaju. Vi lišavate čovečanstvo njene čovečnosti. Uz vašu pomoć čovek pada ispod svog nivoa, čak ponekad i ispod nivoa životinje.

Zbog toga vas jedan Gautama Buda ili jedan Čuang Ce vređaju, jer oni su zasijali a vi samo stojite tu. Proleća dolaze i odlaze, a u vama se ništa ne budi. Ptice vam ne prilaze, ne savijaju svoja gnezda niti pevaju u vašoj okolini. Bolje je razapeti jednog Isusa i otrovati jednog Sokrata – samo ih ukloniti, da se vi ni na koji način ne biste osetili duhovno inferiornim.

Svet poznaje veoma malo pobunjenika. Ali sada je pravo vreme: ako se čovečanstvo pokaže nesposobnim da iznedri veliki broj pobunjenika, pobunjenički duh, onda su naši dani na zemlji odbrojani. Decenije pred nama mogu nam biti poslednje. Približavamo se tom trenutku.

Moramo promeniti svoju svest, stvoriti još meditativne energije u svetu, stvoriti više nežnosti. Moramo uništiti staro – njegovu rugobu, njegove trule ideologije, njegove glupe diskriminacije, idiotska sujeverja – i stvoriti novo ljudsko biće sa novim pogledima i novim vrednostima. Raskid sa prošlošću – to je suština pobunjeničtva.

Ove tri reči će vam pomoći da razumete: reforma, revolucija i pobuna.

Reforma znači prerada. Staro ostaje, a vi mu dajete novu formu, novi oblik – to je kao renoviranje stare zgrade. Prvobitna struktura ostaje; vi je samo okrećite, očistite, napravite nekoliko prozora, nekoliko novih vrata.

Revolucija zadire dublje od reforme. Staro ostaje, ali se uvodi više promena, čak se menja i njegova prvobitna struktura. Vi ne samo što menjate boju zgrade i otvarate nekoliko novih prozora i vrata, već možda zidate nove spratove, gradeći je u visinu. Ali staro nije uništeno, ono je ostalo sakriveno ispod novog; u stvari, staro ostaje u osnovi novog. Revolucija čuva vezu sa starim.

Pobuna predstavlja prekidanje tih veza. Ona nije reforma, niti je revolucija; ona prosto predstavlja prekid veza između vas i svega starog. Stare religije, stare političke ideologije, staro ljudsko biće – prekinite vezu sa svim što je staro. Počnite novi život, iz početka.

Revolucionar pokušava da promeni staro; pobunjenik jednostavno ostavlja za sobom staro, kao zmija kada presvuče kožu i nikad ne gleda unazad.

Ako ne stvorimo na zemlji ljude takvog pobunjeničkog duha, čovečanstvo nema budućnosti. Stari čovek nas je doveo do konačne smrti. Stari um, stare ideologije i religije – one su nas zajedno dovele do globalnog samoubistva. Samo novo ljudsko biće može spasiti čovečanstvo i ovu planetu, zajedno sa divnim životom na njoj.

Ja učim pobuni, ne revoluciji. Za mene je pobunjeničtvo osobina koju jedna religiozna osoba mora posedovati. To je duhovnost u svojoj apsolutnoj čistoti.

Dani revolucije su prošli. Francuska revolucija nije uspela, ruska isto tako, kao ni kineska. Čak je i Gandijeva revolucija u Indiji propala, i to na njegove oči. On je celog svog života propovedao

nenasilje, a zemlja se podelila pred njegovim očima; milioni ljudi su bili ubijeni, živi spaljeni; na milione žena je bilo silovano. Sam Gandi je ubijen. Čudan je to kraj za nenasilnog sveca.

A tokom tog procesa, on sam je zaboravio sva svoja učenja. Pre nego što se znao pozitivan ishod revolucije, američki mislilac Luj Fišer pitao je Gandija: „Šta ćete uraditi sa oružjem i vojskom kada Indija postane nezavisna država?“

Gandi je odgovorio: „Celokupno oružje baciću u okean, a vojnice ću poslati da obrađuju polja i bašte.“

A Luj Fišer ga je upitao: „Ali zar ste zaboravili? Neko može da vam okupira državu.“

Gandi je odgovorio: „Poželećemo im dobrodošlicu. Ako nas neko okupira, prihvaćemo ga kao gosta i reći mu – 'i ti možeš da živiš ovde, isto onako kako mi živimo. Nema potrebe da dođe do borbe.'“

Ipak, on je potpuno zaboravio svoju filozofiju – tako je revolucija i propala. Lepo je pričati o ovakvim stvarima, ali kada dobijete moć... Prvo, Mahatma Gandi nije prihvatio nijednu funkciju u vladi. To je uradio iz straha, jer kako bi odgovorio celom svetu ako bi ga pitali za bacanje oružja u okean? A tek u vezi sa slanjem vojnika da obrađuju polja? On je pobegao od odgovornosti za koju se borio celog svog života, uvidevši da će mu stvoriti ogromne probleme. Da je prihvatio funkciju u vladi, došao bi u sukob sa svojom filozofijom.

Ali vlada je formirana od njegovih sledbenika, ljudi koje je on izabrao. On nije od njih tražio da rasformiraju vojsku; kada je Pakistan napao Indiju, on nije rekao indijskoj vladi: „Idite na granice i dočekajte ih kao goste.“ Umesto toga, blagoslovio je prva tri aviona koja su otišla da bombarduju Pakistan. Ovi avioni preleteli su preko njegove vile u Nju Delhiju gde je boravio, a on je izašao u baštu da ih blagoslovi. Sa ovim blagoslovom oni su odleteli da unište njegove ljude, koji su do juče bili „naša braća i naše sestre.“ Bez imalo stida, ne videvši kontradiktornost situacije...

Ruska revolucija je propala pred Lenjinovim očima. On je podržavao učenje Karla Marksa, po kome će „kada revolucija dođe, doći do ukidanja braka, jer je on deo privatne svojine. Pošto će se ukinuti postojanje privatne svojine, ukinuće se i brak. Ljudi mogu

biti ljubavnici, mogu živeti zajedno; društvo će voditi računa o deci.“ Ali kada je komunistička partija postala moćna, a Lenjin vođa, sve se promenilo. Jednom kada postanu moćni, ljudi počnu da razmišljaju drugačije. Sada je Lenjin mislio da može biti opasno osloboditi ljude odgovornosti – mogli bi postati isuviše samostalni. Zato je bolje ostaviti im teret porodice – on je potpuno zaboravio na njeno ukidanje.

Čudno je kako su revolucije propale, i to zbog samih revolucionara, jer kada bi jednom postali moćni, počeli bi da razmišljaju drugačije. Onda postanu isuviše zavisni od moći. I jedino oko čega se trude jeste da zadrže tu moć zauvek, i da zadrže kontrolu nad ljudima.

Nisu nam potrebne nikakve revolucije u budućnosti. Treba nam novi eksperiment koji još nije bio isproban. Iako su pobunjenici postojali hiljadama godina, ostajali su sami – ostajali su individue. Možda nije bilo njihovo vreme. A sad ne samo da je došlo vreme... Ako ne požurimo, proći će. Ili će čovečanstvo nestati ili će se pojaviti jedno novo ljudsko biće sa novom vizijom u decenijama što dolaze. To novo ljudsko biće pobunjenik.